

OVERBOORD

Rijk Arends

AVI E5

© 2019 Den Hertog B.V., Houten
ISBN 978 90 331 2974 2
www.uitgeverijdenhertog.nl

Omslag: Roelof van der Schans

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij digitaal, elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

PROLOOG

In de verte kan Samuel het eiland zien liggen. Het lijkt niet eens zo heel ver. De golven die op het strand worden neergesmeten, laten witte slierten achter op de kiezels. Zijn vader staat een stukje verderop met zijn telefoon aan zijn oor.

Ze moesten hier om kwart over zeven zijn van de meneer waar zijn vader gisteren mee stond te praten. De ogen van de man zaten verborgen achter een donkere zonnebril. Papa gaf een stapel bankbiljetten aan hem.

‘Zorg dat je op tijd bent,’ zei de man, terwijl hij het geld in zijn broekzak propte. ‘Anders zijn we weg!’

Maar zelf is hij nog nergens te bekennen.

Zijn moeder is er bij gaan zitten. Zuchtend wrijft ze met haar handen over haar bolle buik. Van de bus naar het strand lopen is eigenlijk al te ver voor haar. Ze moesten onderweg twee keer stoppen. Toch hoor je haar niet klagen. Ze wil graag aan de overkant zijn voor het kindje geboren wordt.

Samuel had in de parkeergarage waar ze sliepen de fluisterende gesprekken van de volwassenen best gehoord. Hij wist dat er deze week al drie boten waren omgeslagen. Gelukkig vlak voor de kust, waardoor er niemand was verdronken, maar toch. Hij had ook gehoord dat je ’s nachts niet moet gaan varen, omdat je dan overvallen kunt worden door criminelen op jetski’s, die de mensen beroven. En dat de boten vaak niet van goede kwaliteit zijn en veel te vol gepropt worden.

Verderop ligt een zwarte rubberboot klaar voor vertrek. De boot ligt een paar meter vanaf het strand in het water en zit vast aan een

touw. Dat wordt vastgehouden door een man op het strand. Hij heeft een baseballpet op en zijn spijkerbroek is tot zijn knieën opgerold. Als de laatste mensen zich aan boord hebben gehesen, loopt de man met de pet het water in en maakt het touw los. Hij duwt de boot verder naar het diepe en geeft met veel gebaren uitleg over de buitenboordmotor.

Vanaf het strand kijkt Samuel toe hoe de motor wordt gestart. Ziggaggend, alsof er een dronken man achter het stuur zit, baant de boot zich een weg door de golven. Vlak achter de branding lijkt het mis te gaan. Samuel houdt zijn adem in. Hij hoort mensen gillen, maar de boot slaat net niet om en gaat nu in een rechte lijn richting de overkant. De man met de pet draait zich om en loopt weg zonder verder nog achterom te kijken.

Samuel heeft pijn in zijn buik. Zou zijn vader wel weten waar ze aan beginnen? Hij heeft iemand aan de telefoon, want Samuel hoort hem praten. Zouden ze weer voor niets staan te wachten? Dat is al twee keer eerder gebeurd deze week. Net of die man met de donkere zonnebril een spelletje met hen speelt.

Zijn vader is klaar met bellen en komt naar hen toe gelopen.

‘Hebben jullie zin in een stukje varen?’ vraagt hij met een gemaakte glimlach op zijn gezicht. ‘De boot ligt al klaar.’

Wanneer zou zijn vader nu eens stoppen met die flauwe grapjes? Hij snapt toch ook wel dat ze daar nu niet op zitten te wachten?

In de verte verdwijnt het rubberbootje langzaam uit het zicht. De reddingsvesten lijken op te lichten in de voorjaarszon. Als je overboord valt, blijf je in ieder geval drijven. Zelfs als je niet kunt zwemmen, zoals Samuel.

HOOFDSTUK 1

Samuel voelt de elleboog van Diego tegen zijn arm. Hij schrikt op uit zijn gepeins.

‘De volgende opgave is voor jou, Samuel,’ zegt meester Derrick.

Samuel kijkt in zijn werkboek, maar hij heeft geen idee waar ze zijn.

‘Bladzijde 22 bovenaan,’ zegt de meester.

Het zwarte lijntje achter het werkwoord ‘gelopen’ is nog leeg. Net als de rest van de bladzijde. Hij moet kiezen tussen verleden tijd enkelvoud, verleden tijd meervoud of voltooid deelwoord.

‘Uhm. Verleden tijd meervoud?’

De meester schudt zijn hoofd. ‘Wie helpt Samuel?’

Hij moet uitkijken, want zijn naam staat al op het bord. Straks moet hij binnenblijven in de pauze.

Juliette steekt haar vinger op. Die weet altijd alles. Vroeger was hij ook de slimste van de klas, maar dat lijkt heel lang geleden.

‘Voltooid deelwoord, meester,’ zegt Juliette.

Wat is dat Nederlands toch moeilijk. Vooral het benoemen van werkwoorden is zo lastig.

‘De klassendienst haalt de boeken op,’ zegt de meester. ‘We gaan voor de pauze nog iets anders doen.’

Esmee haalt de boeken op. Ze ziet er met haar korte spijkerrokje en groene shirtje zonder mouwen heel anders uit dan de meisjes in Syrië. Die droegen op school allemaal een grijze broek en roze blouse. De meeste hadden ook een hoofddoekje

om. Hij ziet Esmee al voor zich met een hoofddoekje.

‘Zat je te slapen?’ fluistert Esmee.

Samuel voelt zijn gezicht warm worden. Maar goed dat ze niet weet waar hij net aan dacht.

‘Voor we pauze gaan houden, moeten we nog iets bespreken,’ zegt de meester. ‘Zoals jullie weten, hebben we binnenkort project.’

‘Yes!’ roept Thomas door de klas.

‘Wie weet al waar het over gaat?’ vraagt de meester.

Juliette steekt haar vinger op. ‘Over reizen.’

Dat weet ze natuurlijk van haar moeder. Juf Tirezah is de directrice van de school. Toen Samuel met zijn vader kwam kennis maken op deze basisschool had ze hen vriendelijk ontvangen en de hele school laten zien.

‘Ik hoorde net van meester Bram dat groep 7 het over de ontdekkingsreizen van Columbus doet,’ zegt de meester. ‘Wij moeten natuurlijk ook een onderwerp hebben.’

Een paar kinderen steken hun vinger op, maar de meester gebaart dat ze die weer naar beneden moeten doen.

‘We doen het net als vorige week,’ zegt de meester. ‘Jullie mogen om de beurt een idee op het bord schrijven, maar er mag ondertussen niet worden gepraat.’

De meester klapt de twee whiteboards, die aan de zijkant van het digibord zitten, naar binnen. Hij tekent een rondje en schrijft met een zwarte stift ‘reizen’ in het midden van de cirkel.

In het klaslokaal in Syrië hadden ze geen whiteboard of digibord, alleen een groen krijtbord. En natuurlijk meester Shanati, die altijd naar tabak rook en een snor had die zijn bovenlip onzichtbaar maakte. Soms liet hij je wel een halfuur met je handen boven je hoofd tegen de muur van het lokaal staan als je niet oplette. Gelukkig is meester Derrick lang niet zo streng.

Yuli komt als eerste naar voren. Ze trekt een streep vanaf ‘reizen’ en schrijft dan ‘met de trein’ op.

Juliette springt meteen van haar stoel om de beurt van Yuli over te nemen. ‘Santiago de Compostella (heeft mijn oom gedaan)’ schrijft ze in prachtige schuine letters op het whiteboard.

Zelf peinst Samuel er niet over om iets op het bord te schrijven. Straks maakt hij nog een fout.

Daarna volgen er nog heel veel woorden die kriskras over het hele bord komen te staan. Vliegen, cruise, reizen door India, reizen door Nederland, naar de maan ...

Samuel kijkt naar buiten. Het plein ligt er verlaten bij. Onder de vuilnisbak hippen een paar zwarte vogels op zoek naar etensresten. Groep 8 mag straks in de voetbalkooi. Hopelijk mogen ze wat eerder naar buiten. Dan kan hij straks de dubbele schaar uitproberen die hij gisteravond heeft geoefend. Eerst met rechts over de bal stappen, dan met links en dan razendsnel rechts passeren.

Diego stoot met zijn knie tegen zijn been. Waarom kijkt iedereen opeens naar hem?

Esmee staat voor het bord. Ze heeft een rode stift in haar hand. Ze krijgt een kleur als Samuel haar blikt vangt. Wat heeft ze opgeschreven? Samuel zoekt in de wirwar van woorden naar het idee van Esmee. Dan ziet hij het staan, helemaal onderaan.
De reis van Samuel naar Nederland.

Het lijkt of hij even geen adem meer krijgt. Zijn reis ... is vluchten ook reizen? Ja, vast wel. Hij is meer dan drie maanden onderweg geweest. En als hij ’s nachts wakker wordt, moet hij de lamp aandoen om er zeker van te zijn dat hij niet meer in het asielzoekerscentrum is.

‘Ja!’ roepen een paar kinderen. ‘Wat een goed idee.’

De meester legt zijn wijsvinger op zijn lippen. ‘We stemmen,’ zegt hij. Even later staan er meer dan twintig streepjes achter
De reis van Samuel naar Nederland.

‘Vind jij dat goed, Samuel?’ vraagt de meester.

Iedereen kijkt naar hem.

‘Mij best,’ mompelt Samuel.

‘Mooi,’ zegt de meester. ‘Dan gaan we vanmiddag kijken hoe we het verder aan gaan pakken.’

Harmen steekt zijn vinger op. ‘Ik vind het idee van Tim om het over de maan te doen leuker,’ zegt hij terwijl hij onderuitzakt en zijn neus optrekt.

‘We hebben er eerlijk over gestemd, Harmen,’ zegt de meester.

‘En we kunnen nooit allemaal hetzelfde leuk vinden.’

Samuel vindt dat Harmen gelijk heeft. Alle onderwerpen op het bord zijn leuker dan dit. Eén ding weet hij zeker. Sommige dingen zal hij niet vertellen. Nooit!

‘We hebben de voetbalkooi!’ roept Samuel, terwijl ze naar buiten rennen. ‘Wie doet er mee?’

De meeste jongens en een paar meisjes uit groep 8 melden zich in de kooi. Harmen en Diego pispotten. Diego ligt boven. Dat is geen wonder, want die heeft bijna net zulke grote schoenen als meester Derrick. Diego twijfelt en kijkt van Christiaan naar Samuel. ‘Ik kies Christiaan,’ zegt Diego.

Christiaan en Samuel worden meestal als eerste gekozen. Ze zijn ongeveer even goed. Christiaan is een keer blijven zitten en is bijna even lang als hij. Nu is Harmen aan de beurt. Die zal hem kiezen. Zo gaat het altijd.

‘Ik kies Mark,’ zegt Harmen.

Samuel kijkt verbaasd naar Harmen, die zijn blik ontwijkt. Zou hij dat menen? Hij is veel beter dan Mark. Dat weet Harmen toch ook?

‘Dan is Sammie bij ons,’ roept Diego.

‘Ja, dat is niet eerlijk,’ zegt Mark. ‘Zij zijn veel sterker!’

Samuel kijkt naar Harmen, maar die draait zich om. Wat is er aan de hand met hem? Net over dat project deed hij ook al zo

raar. Alsof het zijn idee is om het over dit onderwerp te doen. De wedstrijd begint. Het is druk in de kooi, maar op straat in Aleppo, de stad in Syrië waar hij woonde, was dat ook altijd zo. Samuel maakt een schijnbeweging en schiet laag in de hoek. 1-0. Bram, die altijd keept, gooit snel naar Harmen, die de bal uit de lucht in het doel knalt.

Het blijft lang 1-1. Vlak voor de bel gaat, krijgt Samuel ruimte. Hij heeft alleen nog Mark en de keeper voor zich. Hij maakt de dubbele schaar. Mark hapt en Samuel is er voorbij. Dan voelt hij een beuk in zijn rug en hij valt op de grond. 'Penalty!' schreeuwt Samuel.

'Echt niet,' zegt Harmen.

Samuels onderrug doet zeer. Hij weet zeker dat Harmen hem met opzet een knietje in zijn rug gaf.

De bal is alweer aan de andere kant en Esmee, die bij hen in het doel staat, moet alle zeilen bijzetten om de 1-1 vast te houden. Met een knappe reflex ranselt ze een kopbal van Thomas uit het doel. Hij moet de verdediging een handje helpen. Anders gaan ze straks nog verliezen.

Hij blokt een schot van Harmen met zijn buik. Gelukkig is het een zachte bal.

'Hands!' roept Harmen.

'Niet!' schreeuwt Samuel. 'Dat was mijn buik.'

Als Harmen iedereen aan de kant duwt en de bal op de penaltystip legt, lijkt het of er iets knapt bij Samuel. Zo gaat het altijd. Niemand durft iets tegen Harmen te zeggen. Nou, hij wel.

Hij loopt naar Harmen en geeft hem een duw. Harmen valt voorover op de grond, wrijft over zijn knie en komt op hem af. 'Vuile asielzoeker,' sist Harmen.

Het lijkt of er een waas voor Samuels ogen komt en voor hij het weet, voelt hij zijn vuist op het gezicht van Harmen terecht. Hij wil hem trappen, maar hij wordt vastgegrepen

door een paar jongens uit de klas. Harmen grijpt naar zijn gezicht en wil met fonkelende ogen op hem afstormen, maar ook hij wordt tegengehouden.

De bel gaat. Iedereen gaat naar binnen.

Uit zijn ooghoeken ziet Samuel Harmen bij de meester staan. Harmen veegt met zijn hand over zijn wang.

Ja ja, eerst de ruzie uitlokken en dan janken, denkt Samuel kwaad.

Hij moet wachten bij de deur.

‘Dat is de tweede keer dat je ruzie hebt op het plein, Samuel,’ zegt de meester.

Samuel kijkt naar de vloer. Wat moet hij zeggen? Dat hij vroeger nooit ruzie had? Dat hij allemaal achten en negens haalde op zijn rapport en de meester zelden klachten over hem had? Hij moest hoogstens een keer in de hoek staan als hij had zitten kletsen. Hij heeft er toch ook niet voor gekozen om hiernaartoe te komen? Wat kan hij eraan doen dat er oorlog in zijn land is?

Hij voelt zijn keel dik worden, maar hij zal niet gaan huilen, zoals Harmen.

‘Kijk me eens aan, Samuel!’ zegt de meester.

Dat is ook zoiets raars. In Nederland moet je de meester aankijken als je iets gedaan hebt. Dat moest je bij meester Shanati niet proberen. Dat zou hij pas echt brutaal vinden.

‘Je weet toch dat je met slaan niets oplost?’

Samuel knikt.

‘Zat Harmen je dwars?’

‘Hij zei dat het een penalty was,’ antwoordt Samuel.

‘En dan sla jij hem op zijn gezicht?’

Samuel knikt. Er was natuurlijk veel meer, maar hij weet niet hoe hij het uit moet leggen.

‘Voor straf blijf je vanmiddag een halfuur na,’ zegt de meester.

‘Harmen krijgt ook een waarschuwing.’

Samuel voelt zijn ogen prikken. Het is niet eerlijk, maar hij zegt niets meer. Straks begint hij nog te huilen en dan ziet iedereen het. Dat is wel het laatste wat hij wil.